

Remiss - Promemorian En sexårig utbildning till läkarexamen

Närvarande

Hans Adolfsson
Dennis Jakobsson
Adam Lindgren
Emil Nygren

Rektor
Sekreterare
Student
Student

Ordförande

Föredragande

Malin Larsson

Samråd med

Katrine Riklund

Ärendebeskrivning

Umeå universitet har av Utbildningsdepartementet givits tillfälle att inkomma med synpunkter på promemorian En sexårig utbildning för läkarexamen. Universitetet tillstyrker i huvudsak promemorians förslag med att läkarutbildningen utökas till sex års studier samt att läkarexamen leder fram till legitimation och att införandet kan ske från 1 juli 2020. Universitetet vill påpeka vikten av ekonomiska medel tillförs så att utökningen av utbildningen blir fullfinansierad. Vidare anser universitetet att det är viktigt att patientdatalagen förtydligas för att säkerställa studenternas tillgång till elektroniska patientjournaler under verksamhetsintegrerad utbildning och för genomförandet av förbättrings- och examensarbeten.

Beslut/Åtgärd

Rektor beslutar att avge yttrande till Utbildningsdepartementet enligt bilaga.

Hans Adolfsson

Expedieras till:

Malin Larsson

En sexårig utbildning till läkarexamen

Umeå universitet har mottagit Utbildningsdepartementets promemoria En sexårig utbildning till läkarexamen (U2018/02704/UH) och avger härmed universitetets yttrande.

Sammanfattning

Umeå universitet instämmer i remissens förslag

- Att läkarutbildningen utökas till sex års studier (360 hp)
- Att läkarexamen leder fram till legitimation
- Att läkarexamen även fortsättningsvis kommer att ha en tydlig vetenskaplig förankring, att basvetenskap integreras i hela utbildningen, samt att det självständiga vetenskapliga arbetet om 30 hp kvarstår
- Att införandet kan ske från 1 juli 2020

Umeå universitet anser dock att förslaget bör justeras på ett antal punkter.

- Att införandet av den sexåriga utbildningen skjuts ett år framåt, från höstterminen 2020 till höstterminen 2021 då detta möjliggör att lärosätet i god ordning kan utveckla den nya utbildningen och implementera nödvändiga styrdokument.
- Takbeloppet behöver höjas så att utökningen blir fullfinansierad
- GU-ALF behöver uppräknas tillräckligt mycket för att möjliggöra den utökade kliniska tjänstgöringen
- Medel för att täcka uppstartskostnaderna behöver tillskjutas
- Vissa lärandemål justeras

Umeå universitet föreslår också

- Att maximala taket för CSN ökas till 7 år
- Att patientdatalagen förtydligas för att säkerställa studenters tillgång till elektroniska patientjournaler under verksamhetsintegrerad utbildning och för genomförandet av förbättrings- och examensarbeten.

Övergripande synpunkter

2. Förslag om ändring i högskoleförordningen (1993:100)

Umeå universitet anser

- att uppstart av den nya utbildningen till höstterminen 2020 är möjlig, men det kräver att UKÄs process för att bevilja examenstillstånd bedrivs parallellt med att antagning sker till det nya programmet. Om processen blir formativt istället för summativt prövande vet universiteten att examenstillstånd kommer att beviljas och behöver då inte avvakta en lång prövningsprocess innan antagning kan ske till det nya programmet utifrån de nya

UMEÅ UNIVERSITET

bestämmelserna. En formativ process innebär att universiteten får förslag på hur ansökan kan förbättras och får inkomma med kompletteringar/uppdateringar till skillnad från en summativ process där universiteten vid ett underkännande inte får examenstillstånd. Med denna tidplan finns det inget utrymme för att underkänna någon av ansökningarna och processen bör då utformas utifrån ett sådant ställningstagande.

Umeå universitet föreslår

- att införandet av den sexåriga utbildningen skjuts ett år framåt, från höstterminen 2020 till höstterminen 2021 då detta möjliggör att lärosätet i god ordning kan utveckla den nya utbildningen och implementera nödvändiga styrdokument.
- att de nya bestämmelserna samtidigt kan börja gälla för de examina som utfärdas enligt förordningen om kompletterande utbildning för läkare (SFS 2008:1101). Kvaliteten på kompletteringsutbildningen är beroende av de processer och styrdokument som tas fram för den sexåriga utbildningen.

Examensordning

Universitet ställer sig i det stora hela bakom de föreslagna examensmålen men önskar lyfta följande synpunkter på målen:

Övergripande mål

”För läkarexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som fordras för att få behörighet som läkare.

Universitet föreslår ett tillägg i det övergripande målet för föreslår följande formulering,
”För läkarexamen ska studenten visa sådan kunskap, förmåga och förhållningssätt som fordras för att få behörighet som läkare”.

Kunskap och förståelse

...”visa kunskap om, och förståelse för förhållanden i samhället som påverkar hälsan för individer och olika grupper ur ett nationellt och globalt perspektiv”

Universitet föreslår att detta mål bör vidgas för att även inkludera de fysiska miljöfaktorernas **betydelse och föreslår följande formulering** ”visa kunskap om, och förståelse för förhållanden i samhället och miljöfaktorer som påverkar hälsan för individer och olika grupper ur ett nationellt och globalt perspektiv”.

– visa kunskap om användning av digitala hjälpmedel inom såväl hälso- och sjukvården som inom forsknings- och utvecklingsarbete, och

Redan idag används digitala hjälpmedel i de flesta sammanhang inom hälso-, sjukvård, forskning och utveckling. Därtill sker utvecklingen mycket snabbt vad gäller artificiell intelligens och machine learning, inte minst vad gäller diagnostik och beslutsstöd. Delar av det arbete som idag görs av läkare kommer med stor sannolikhet att tas över av olika typer av maskinella processer. Målet borde göras om så att det bättre speglar behovet av att förbereda studenterna för den

UMEÅ UNIVERSITET

framtida situationen snarare än att handla om ett flyktigt nuläge som kommer att vara inaktuellt redan innan de lämnat utbildningen.

Färdighet och förmåga

- visa fördjupad förmåga till professionellt bemötande av patienter och deras närstående med respekt för patienter och deras närståendes integritet, behov, kunskaper och erfarenheter

Universitet anser det inte helt klart hur skrivningen om respekt kan komma att tolkas. Det skulle kunna uppfattas som att patienternas och de anhörigas behov likställs i denna formulering medan i Hälso- och sjukvårdslagen betonas patienternas behov och integritet. Därav föreslås följande **formulering av målet,** ” - *visa fördjupad förmåga till professionellt bemötande av både patienter och deras närstående med respekt för patienter och deras närståendes integritet, behov, kunskaper och erfarenheter*”.

7. Övergångsregler

Umeå universitet anser

- att drift av parallella väsentligen likadana terminskurser med två utbildningsplaner (5,5-årig och 6-årig) bör undvikas. Lämpligtvis kan den gamla utbildningen börja fhasas ut direkt då den 6-åriga startar. Det kan till exempel ske genom att universitetet ges möjlighet skapa övergångsregler som flyttar över studenter som kommer tillbaka från den 5,5-åriga utbildningen efter studieuppehåll eller studieavbrott till den 6-åriga utbildningen.
- att promemorians förslag om att studenter som antagits före 1 juli 2020 men som fått anstånd ska få slutföra utbildningen enligt de äldre bestämmelserna (t o m juni 2029) ska strykas. Alla studenter som påbörjar sin utbildning efter 1 juli 2020 bör genomföra sin utbildning enligt de nya bestämmelserna oavsett tidpunkt för antagning.
- Att övergång från 5,5-årig till 6-årig utbildningsplan i möjligaste mån bör underlättas för studenter som är antagna till 5,5-årig utbildning.

8.2 Studiestöd

Umeå universitet anser

- att det maximala taket för studiestöd utökas till minst 7 år för att möjliggöra att studenter som har läst på andra utbildningar på universitetsnivå ska möjliggöras att läsa vidare till läkare med studiestöd.

8.5 Finansiering

Umeå universitet anser

- att det är förutsättning för genomförandet av en 360 hp läkarutbildning är att det tillförs nya anslag i proportion till förlängningen av utbildningen.
- att GU-ALF bör räknas upp med 1/6-del istället för med 1/11-del då det är en utökning med en klinisk termin med stort inslag av verksamhetsintegrerat lärande.

UMEÅ UNIVERSITET

- att medel tillskjuts universitetet för planering och implementering av den nya och förlängda utbildning som syftar till legitimation. Nya handledningsmodeller och examinationsformer behöver tas fram för den verksamhetsintegrerade utbildningen. Mycket av detta kommer att ske i nära samverkan med landsting och regioner. En väsentligt större del av den verksamhetsintegrerade utbildningen kommer att genomföras i den första linjens sjukvård. Det gäller i synnerhet slutfasen av utbildningen. Den första linjens sjukvård bedrivs inte på universitetssjukhusen utan kommer att kräva en utökad samverkan med länsdelssjukhus och med primärvården. Universitetet kommer att få ökade kostnader för utveckling, resor och boende, handledarutbildning och IT-system för att på individbas säkerställa att samtliga lärandemål uppnås.

Övrigt

Idag skapar formuleringarna i patientdatalagen (2008:355) stora problem med genomförandet av förbättringsarbete och examensarbete inom ramen för kraven för läkarexamen. I ett tillsynsbeslut (Datainspektionen Dnr 2495-2017) har datainspektionen fastställt att universitetsstudenter inte kan få direktaccess till patientjournaler för att genomföra examensarbeten. Analogt gäller då att även förbättringsarbeten inte heller kan genomföras genom direktaccess till journaler. Dessutom råder stor osäkerhet i landstingen om läkarstudenter under verksamhetsintegrerade utbildningen verkligen ska få läsa och skriva i en patientjournal. Idag då alla som har noteringar i en patientjournal dels kan sin egen journal online och också kan se vem som varit inne och läst en journal är det av yttersta vikt att det inte råder någon tveksamhet att studenter är en naturlig del i den utbildning och sjukvård som bedrivs i samverkan mellan universitet och landsting. Umeå universitet föreslår att skrivningarna i patientdatalagen ses över och att konsekvenserna av EUs dataskyddsförordning utreds utifrån hur studenter under utbildning ska kunna genomföra verksamhetsintegrerad utbildning, inklusive förbättringsarbete och examensarbete.

Yttrandet har utarbetats av programdirektör Magnus Hultin efter inkomna synpunkter från fakultetsledningen vid Medicinska fakulteten, berörda prefekter, Västerbottens läns landsting, Umeå Medicinska Studentkår, programrådet för läkarutbildning samt i samråd med prorektor Katrine Riklund. Facklig samverkan har genomförts.

Yttrandet har fastställts av rektor Hans Adolfsson efter föredragning av programdirektör Magnus Hultin.

Hans Adolfsson
Rektor
Umeå universitet